

Lezing Mevrouw Carry van Bruggen in het 'Blauwe Huis' te Bilthoven.

De verslaggever/recensent van de avond plaatste zijn verhaal in de Biltsche Courant van 2 maart 1923. Hij schreef:

‘Nu, dat was iets bijzonders: een causerie van de beste soort, speelsch wisselden vraag en antwoord van de spreekster zelf, betoog, bon mot, anecdote zich af; nu fijntjes gezegd, dan met kracht gelanceerd, wat zelf-ironie, een lachje, nu en dan iets ernstigs weer en bijna altijd paradoxaal. Om te beginnen: Wat 'n tactiek, bijna vrouwelijk-listig, uitlokkend tot tegenspraak – was 't om als inleiding zoo dapper het Ik, individualiteit en uw eigen Ik te verloochenen, om dan door uw heele lezing en door uwe geheele persoonlijkheid, bij uw geheele auditorium zeer sterk den indruk te wekken van een sterke persoonlijkheid te zijn, een zeer sterk, een bijna manlijk Ik te bezitten. Ik –, niet ik - toch ik.

Ga daar nu eens een verslag van maken dacht ik bij me zelf, toen we aan 't eind gekomen waren. Waar zijn we niet geweest? Eerst een stukje wijsbegeerte, toen een brokje Morphologie der Geschiedte, un peu a la Spengler. Dat zit nu ‘in de lucht’. Wederom een stukje levensbeschouwing. En onderdien dartelden we langs Aristoteles en Plato, Socrates, Descartes, Multatuli, Lessing, Diderot, Robespierre, Rousseau en zes dozijn andere kopstukken, bien étonnés de se trouver ensemble.

Denk nu niet, dat 't erg verward was. De eenheid in dit alles was 't verloochende Ik van Mevr. van Bruggen en alle deze haar schatplichtige illustere mannen moesten een bloempje voor haar schoone ruiker – ruiker van éénen dag, maar die een zeer fleurige en kleurige herinnering naliet – afstaan.

Echt vrouwelijk om zoo maar iedereen te plunderen. Multatuli gaat ergens in zijn Ideeën geestig te keer tegen het vele en klakkeloos citeeren. Zeg wat ge zelf denkt, zegt hij dan, zeg 't recht uit en ga niet schuil achter de autoriteit van anderen. Maar, zooals Mevr. v. Bruggen 't deed mag ik 't wel.

Zij lapt, passez-moi le mot, ik spreek figuurlijk – den auteur aan haar laars en maakt dan - est simple comme bonjour – van z'n uitspraak, in haar geest geduid, op verbluffende suggestieve wijze haar zeer stellige uitspraak van haar zeer stellige meening.

U is autodidact Mevr. van Bruggen, maar u moogt zeggen wat u wilt. ik heb goeden grond om te gelooven, dat u iets meer dan een blauwen Maandag bij Bolland school gelegen heeft, ook ai verloochent u hem. Of zit Bolland zoo dik ‘in de lucht’.

De ware leerling verloochent den Meester om 'm te hervinden. Ik zag – in den geest – den ‘redenierster’ achter u staan gnuivend om de dartelheid van uw beweglijken geest en om uw rijk genuanceerd ‘liedje’, dat ons na twee uren nog niet vermoeien kon. Sprongen we niet van 't kostelijk verhaal van Amsterdam, dat – onderstellenderwijs – in één nacht grondig verbouwd werd, zonder dat u zich recht erover verwonderde (ik heb in een slapeloze nacht getracht deze fantasie te realiseeren, maar 't ging boven m'n kracht) tot mijne verwondering en bewondering over op die mooie tirade, waarin u het feminime in z'n eenzijdigheid zoo'n frissche veeg uit de pan gaf.

Waarlijk dat was levend en echt en zoo heb ik nog nooit — tenminste nooit in het publiek — een vrouw hooren spreken dan toen u den lof sprak en het goed recht verkondigde van het niet rationeele, het instinctieve, het natuurlijke, spontane en fantastische in een vrouw, die zijde, die — wonderlijker wijze, voor de feminestische ‘overtuiging’ niet schijnt te bestaan of verzwegen wordt.

Een impulsief, overmoedig, enthousiast jongeling onder uw gehoor waagde, toen een helaas vereenzaamd gebleven applausje. En toen 't mooie verhaal van Martje, die goede ziel. Nu zou ik nog moeten weergeven, wat u vertelde van uw romans; van die eerste, die te veel ‘lichaam’ en te weinig ‘ziel’ hadden en van ‘Heleen’, dat te veel ziel en te weinig stof had om zich te manifesteren en hoe u nu het evenwicht gevonden had. Leest ze eerst zelf, lezer en vormt dan zelf uw oordeel.

De opkomst was zeer slecht. Waar ligt dat toch aan? Zoo'n beetje sneeuw behoeft toch niemand af te schrikken. Is er in Bilthoven zoo weinig belangstelling voor iets goeds. Zou het geen aanbeveling verdienen, om in de toekomst een meer centraal gelegen tehuis voor de „Kunstgroep" te huren, b.v. nabij 't station. Waarlijk Mevr. van Bruggen hadt beter verdiend. — Ook voor de kinderen heeft de Kunstgroep ‘Bilthoven’ wat willen doen, door een artistieke ‘Poppenkast’ te laten spelen in het ‘Blauwe Huis, waarvan vele kinderen genoten. De stof was gemoderniseert [sic!], ik voor mij voel meer voor de ouderwetsche oud-Hollandsche, altijd gemakkelijke verhalen van Jan Klaassen en Trijntje, die wel niet zonder reden populaire figuren zijn geworden. Behalve eenige verdienstelijke delitanten [sic!], traden nog op de heer Tibe, violist van het Concertgebouw, met werken van Brahms, Bach en . . . Iets zeer goeds. A.s. Vrijdag spreekt „Ellen Forest" over haar reis naar Japan.’